

litin kunta

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi

TAUSTATIEDOT

Vastaajatahon virallinen nimi

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä

Toimielimen nimi

Onko vastaaja*

kunta
sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue
maakunnan liitto
muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
valtion viranomainen
järjestö
joku muu

Kysymykset

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen tavoitteena on kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä hillitä palveluista aiheutuvia kustannuksia 3 miljardilla eurolla vuoteen 2029 mennessä.

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?
(Avotila)

Nyt lausunnolla olevan sote- ja maakuntauudistusta koskeva peruslainsäädännön pohjalta ei voi esitettyyn kysymykseen ole mahdollista kattavasti vastata. Lopputulokseen oleellisesti vaikuttavaa valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö sekä maakuntien muita tehtäviä koskeva lainsäädäntö sekä niihin sisältyvät ratkaisut olisi tullut olla tiedossa nyt lausuttavana olevien lakiesitysten rinnalla. Myöhemmin

lausunnolle tulevat esitykset saattavat edellyttää myös nyt lausunnolla olevien asiakokonaisuuksien uudelleen arviointia.

2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?
(Avotila)

Tavoitetta kustannusten kasvun hillinnästä voidaan pitää oikean suuntaisena. Siitä antaako esitetty uudistus riittävät edellytykset tavoitteen saavuttamiselle ei ole esitetty kattavia laskelmia.

Uudistuksesta puuttuu myös kattavat laskelmat kuntien talouden kestävydestä uudistuksen jälkeen. On mahdollista, että uudistuksella mahdollisesti saatavien säästöjen kokonaisvaikutus kumoutuu uudistuksen kuntataloudelle aiheuttamien muutosten ja kustannuspaineiden kautta.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?
(Avotila)

Perustettavissa maakunnissa on kysymys perustuslain 121 §:n 4 momentissa säädetyistä itsehallinnosta kuntia suuremmilla itsehallintoalueilla, josta säädetään lailla. Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö kuitenkin rajoittaa itsehallintoa merkittävästi. Tärkein itsehallintoa rajoittava tekijä on, että maakunnilla ei tulisi olemaan verotusoikeutta, vaan maakuntien talous perustuisi miltei kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen. Valtion rahoituksen on esityksessä nähty oikeuttavan ja edellyttävän maakuntien itsehallinnon olennaiseen rajoittamiseen lainsäädännössä.

Maakunnista on tarkoitus luoda vahvoja organisaatioita. Maakunnat olisivat keskimäärin huomattavasti kuntia suurempia sekä kooltaan että taloudeltaan. Tästä huolimatta maakuntien itsehallinto tulee olemaan selvästi kunnallista itsehallintoa heikompaa. Näin ollen tehtävien siirtyessä kunnilta maakunnille tehtävien itsehallinnollinen ohjaus heikkenee.

Maakuntien päätösvallan kapeus suhteessa suorilla vaaleilla valittuun valtuustoon muodosta jo lähtökohtaisesti legitimizeettiongelman demokratian näkökulmasta. Vaaleilla valitut päättäjät tulevat olemaan vahvassa valtion (ministeriöiden) ohjauksessa.

Itsehallinnolliset organisaatiot ovat hallinnollisessa ajattelussa tähän asti edustaneet päätösvallan hajauttamista. Nyt maakunnat tulevat olemaan työvälineitä vahvistettaessa valtion ohjausta.

Kysymyksiä maakuntalaista

4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?
  - a. kyllä (avotila)
  - b. **kyllä pääosin** (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)

5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?
  - a. kyllä (avotila)
  - b. **kyllä pääosin** (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)

6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?
  - a. **kyllä** (avotila)
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)

7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?
  - a. kyllä (avotila)
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. **ei** (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)

Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon rakenteisiin ja toimintatapaan.

8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?
  - a. kyllä (avotila)
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. **ei pääosin** (avotila)
  - d. ei (avotila)

- e. ei kantaa (avotila)

Maakuntien rahoituksen tulee olla yleiskatteinen, mikä lisää itsehallinnon mahdollisuuksia ja rationaalisia toimintamalleja.

Maakuntalakiin ehdotetut säännökset alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainanaotto-oikeuden rajoittamisesta eivät ole hyväksyttäviä maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Realistisena riskinä on, että monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn. Kuntien kriisikuntakriteerit eivät ole maakuntiin sovellettavissa. Kuntien kriisikuntakriteerit on muutettava vastaamaan muuttunutta tilannetta.

Lakisääteisiltä kuntayhtymiltä maakunnille siirtyville lainoille on annettava valtion takaus lakiluonnoksen mukaisesti. Jotta lainat voidaan siirtää, on Kuntien takauskeskuksesta annettua lakia muutettava siten, että maakunnat, maakunnan palvelulaitokset ja niiden tytäryhtiöt lisätään kuntien ja kuntayhtymien ohella lain soveltamisen piiriin.

9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista:

10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Vaikka pykälällä on tarkoitus turvata palveluiden läheisyyttä, se mahdollistaa myös erittäin pitkälle viedyn palveluiden keskittämisen väljiin kriteereihin perustuen. Tietyn asteinen palveluiden keskittäminen on tarpeen kokonaiskustannustan hillitsemisen ja riittävien henkilöstöressurssien turvaamisen näkökulmasta. Uudistukseen sisältyy kuitenkin ilmeinen riski erityisesti pienten kuntien ja syrjäseutujen asukkaiden palvelujen karkaamisesta entistä kauemmas.

Palvelujen saatavuuden kannalta olennaista on myös valinnanvapausmallin toteuttamista.

11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Yhteistyöalueen maakuntien keskenään solmima yhteistyösopimus on sinällään sopimusosapuolia sitova. Sitovuus ei ole perustelua siltä osin kuin valtiolle on annettu toimivaltaa päättää maakuntien yhteistyösopimuksesta lakiluonnoksen 18 §:n mukaisesti. Valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakuntien operatiivista toiminta ja päätöksentekoa eivät ole hyväksyttäviä maakunnan itsehallinnon toteutumisen kannalta.

Useita maakuntalaissa mainittuja tehtäviä on tarkoituksenmukaista tehdä yhtä maakuntaa suuremmalla alueella, tällöin loogisin ja ensisijainen yhteistoiminnan ratkaisu tulisi olla yhteistoiminta-alue, joita on viisi. Näiden alueiden muodostumisessa tulisi kuulla maakuntien omaa mielipidettä ja tahtoa, eikä tehdä ratkaisua minkään yhden tehtävän osa-alueen pohjalta. Iitin kunta, osana Päijät-Hämeen kuntien tahdonmuodostusta, ilmaisee tahtonsa kuulua eteläiseen, Helsinki-keskeiseen alueeseen.

12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?
- a. kyllä (avotila)
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)

Asiakaslähtöinen integraatio ei toteudu lakiesityksessä. Uudistuksen kokonaisuuteen liittyvät valinnanvapaus, monituotajamalli ja yhtiöittämisvelvoite vaarantavat integraation toteutumisen ja edellyttävät maakunnalta sellaista järjestämisaamista, josta ei ole missään aiempaa kokemusta.

13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?
- a. kyllä (avotila)
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)

Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategiaan tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Valtakunnalliset ja tarvittaessa erikseen kullekin maakunnalle asetettavat sosiaali- ja terveydenhuollon strategiset tavoitteet sekä ministeriön ja maakuntien neuvottelumenettely ovat riittäviä ohjausvälineitä. Valtiolla ei tule olla interventio-oikeutta maakuntien operatiiviseen toimintaan.

Maakuntien toiminnan ohjauksen tulee perustua voimassa olevaan lainsäädäntöön, ei valtioneuvoston eikä ministeriöiden hallinnollisiin päätöksiin.

14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva sääntely kaventaisi maakuntien mahdollisuutta päättää palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisointitavasta maakunnan erityispiirteet huomioiden. Järjestely synnyttäisi tarpeetonta päällekkäistä hallintoa ja hallintokustannuksia

Ehdotuksen mukaista järjestelyä arvioitaessa on huomattava, että useat kunnat ovat kokeilleet tilaajatehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista omassa toiminnassaan, mutta järjestelyistä on viime aikoina luovuttu niistä saatujen huonojen kokemusten vuoksi. Erottamisella ei myöskään ole saavutettu tavoiteltuja kustannussäästöjä. Maakunnan vastuulla olevan palvelutuotannon kaavamaiselle hallinnolliselle eriyttämislle lakiluonnoksen mukaisella tavalla ei ole esitetty selkeää syytä eikä vakuuttavia perusteluita.

15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Se mitkä palvelut tulisivat kuulumaan valinnanvapauden piiriin on vielä epäselvää.

Valinnanvapaus ja siihen liittyvä yhtiöttämisvelvoite on ongelmallinen monesta eri näkökulmasta ja se on vaikeasti ratkaistavissa kestäväällä tavalla. Julkisen vallan käyttö yhtiömuodossa on ongelmallista. Tarkoituksenmukaisinta olisikin, ettei julkista valtaa käytettäisi yhtiömuotoisessa organisaatiossa.

Toiminnan turvaamiseksi myös kunnilla tulee olla mahdollisuus toimia yhtiömuodossa palvelujen tuottajina, mikäli yhtiöttämisvelvollisuuteen päädytään.

16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Kysymyksiä voimaanpanolaista:

17. *Kysymys vain kunnille:* Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?
- kyllä (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Esityksessä voimaanpanolaiksi esitetään, että litin kunta kuuluisi Päijät-Hämeen maakuntaan.

litin kunta pitää litin kunnan siirtymistä maakuntauudistuksen yhteydessä Päijät-Hämeen maakuntaan oikeana ja perusteltuna ratkaisuna.

litin kunnan SOTE-palvelut tuotetaan jo nykyisellään kokonaisuudessaan Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän toimesta, jossa litin kunta on osakkaana. litin kunnalla, kunnan yritysellä ja kunnassa toimivilla järjestöillä on jo nykyisellään tiivistä ja toimivaa yhteistyötä Päijät-Hämeen toimijoiden kanssa.

litin kunnan siirtyminen Päijät-Hämeen maakuntaan toteuttaa myös litin kuntalaisten enemmistön tahtoa. Syksyllä 2015 järjestetyssä neuvoa antavassa kansanäänestyksessä 92,24 prosenttia äänestäneistä äänesti sen puolesta, että litin kunta siirrettäisiin Päijät-Hämeeseen.

18. *Kysymys vain kunnille:* Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen **ei**, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (*Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön*)
Avotila

19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Esityksessä litin kunta sekä Heinäveden, Joroisten ja Isokyrön kunnat siirtyvät toiseen nykyisestä maakunnasta toiseen maakuntaan.

Näiden kuntien erityisasema maakuntauudistuksen valmistelussa tulisi ottaa huomioon. Esitettyjä säädöksiä tulisi täsmentää niin, ettei tulkintaepäselvyyksiä siitä miten em. kunnat osallistuvat maakuntien valmisteluun pääse syntymään. Siirtyvien kuntien tulisi olla alusta lähtien täysipainoisesti mukana uudistuksen valmistelussa niissä maakunnissa joihin ne ovat siirtymässä.

20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa** (avotila)

21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin** (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Sote-kiinteistöomaisuuteen liittyvät riskit tulee järjestelyssä kohdentaa pääosin sille osapuolelle (maakunta, perustettava maakuntien toimitilayhtiö), joka omilla toimillaan pystyy vaikuttamaan kiinteistöjen käyttötarpeeseen.

Ryhdyttäessä toteuttamaan toimenpiteitä uudistuksella tavoiteltavien säästöjen saavuttamiseksi, on oletettavaa, että säästöjen saavuttaminen edellyttää myös muutoksia palveluverkkoon. Riskinä on, että palveluverkon supistukset kohdistuvat voittopuolisesti pienempiin kuntiin, joissa mahdollisuudet löytää sote-kiinteistöille vaihtoehtoisia käyttöä ovat hyvin rajalliset.

22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen **ei** tai **ei pääosin**, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?
(avotila)

Sote-kiinteistöomaisuuteen liittyvät riskit tulee järjestelyssä kohdentaa pääosin sille osapuolelle (maakunta, perustettava maakuntien toimitilayhtiö), joka omilla toimillaan pystyy vaikuttamaan kiinteistöjen käyttötarpeeseen.

23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätekö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?
- a. kyllä (avotila)
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)

Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan kuuluu perustuslaissa turvatus kunnallisen itsehallinnon ytimeen. Kuntien verotusoikeuteen puuttuminen merkitsee myös riskiä, että kunnille myönnettyjen lainojen korko nousee. Kunnallisveron rajoitetta ei tule asettaa.

Kuntien jäljelle jäävien tehtävien hoitoon on taattava riittävä rahoitus.

Jos kunnan päätösvaltaa päättää veroprosentistaan kaikesta huolimatta rajoitettaisiin, tulisi kunnan oikeus poiketa rajoituksesta sitoa maksuvalmiuden turvaamisen sijasta siihen, että veroprosentin korottaminen on välttämätöntä kunnan toiminnan rahoituksen turvaamiseksi.

24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?
- a. kyllä (avotila)
  - b. ei (avotila)
  - c. ei kantaa (avotila)

Mikäli yhtiöittämissmalli toteutetaan, on siirtymäaika riittävä.

25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Kysymykset maakuntien rahoituslaista

26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?
- a. kyllä (avotila)
  - b. kyllä pääosin (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)

Valtionrahoitukseen perustuva malli on esitysluonnoksessa johtanut maakuntien aivan liian tiukkaan ja yksityiskohtaiseen valtionohjaukseen. Maakunnille tulisi turvata aito itsehallinto, mikä edellyttää maakuntien verotusoikeuden toteuttamista uudistuksen myöhemmässä vaiheessa.

27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?
- a) kyllä (avotila)
  - b) kyllä pääosin (avotila)
  - c) **ei pääosin** (avotila)
  - d) ei (avotila)
  - e) ei kantaa (avotila)

Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate).

Ristiriidassa tämän periaatteen kanssa ovat maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta (maakuntaindeksi + 0,5–1,0 %).

28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?
- a. kyllä (avotila)
  - b. **kyllä pääosin** (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotilaa)

Rahoituksen tulisi kannustaa ja palkita tuottavuudesta ja vaikuttavuudesta.

29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27–28 §) riittävä?
- a. kyllä (avotila)
  - b. **kyllä pääosin** (avotila)
  - c. ei pääosin (avotila)
  - d. ei (avotila)
  - e. ei kantaa (avotila)

30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Kysymykset muista lakiluonnoksista

Maakuntajakolaki

31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Muutoksen tueksi tehdyt laskelmat kuntavaikutuksista luovat kuvan siitä, että kuntakohtaisia muutosvaikutuksia on kyetty lieventämään merkittävästi. Ongelmana on se, että laskelmat ovat jo vanhentuneet. Kiky-ohjelman vaikutuksista johtuen Kuntien verorahoitustulot eivät kasva vuonna 2017. Osalla kuntia ne jäävät negatiivisiksi. Muuttuneella tilanteella on vaikutuksia kokonaislaskelmiin ja yksittäisten kuntien luvut voivat muuttua merkittävästi. Lisäksi laskelmasta puuttuvat esitetyn, uudistettavan verotulotasausjärjestelmän vaikutukset

34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Verotus

36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Esityksessä on lähdetty siitä rajauksesta, että rahoitus maakuntien toimintaan kerätään kokonaisuudessaan valtion verotuksen kautta. Lähtökohta ei ole tasapainossa maakunnallisen itsehallintoperiaatteen eikä järjestelmän kannustavuuden näkökulmasta.

Kannustimilla on merkittävä rooli toiminnan tehostamisessa, jota uudistuksella tavoitellaan. Jos valtio ulosmittaa kunkin alueen aikaansaaman tehokkuushyödyn pois alueelta itseltään, alueella ei ole kannustimia tehostaa toimintaansa.

Ehdotus verokaton asettamisesta kunnille ei ole perusteltu kunnallisen itsehallinnon näkökulmasta ja siitä tulisi luopua.

37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Henkilöstö ja eläkkeet

38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)
39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?
- kyllä (avotila)
  - kyllä pääosin (avotila)
  - ei pääosin (avotila)
  - ei (avotila)
  - ei kantaa (avotila)

Valinnanvapaus ja siihen liittyvä yhtiöittäminen sekä kilpailu tulee todennäköisesti edellyttämään nykyisin Kuntien eläkevakuutuksen (Kevan) eläkevakuutuksen piirissä olevan henkilöstön siirtymistä merkittävässä määrin yksityisen eläkejärjestelmän piiriin. Uudistuksessa tulisi varmistaa, ettei se johda julkisten työnantajien eläkemaksujen korotuspaineisiin.

40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Uudistuksen vaikutukset

41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?
Avotila

Uudistuksen yhteydessä litin kunta siirtyy Päijät-Hämeen maakuntaa. Ratkaisu on oikea ja perusteltu. Litin kunnan siirtyminen Päijät-Hämeen maakuntaan toteuttaa myös litin kuntalaisten enemmistön tahtoa. Syksyllä 2015 järjestetyssä neuvossa antavassa kansanäänestyksessä 92,24 prosenttia äänestäneistä äänesti sen puolesta, että litin kunta siirrettäisiin Päijät-Hämeeseen.

42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?
Avotila

Uudistuksen tuki

43. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen?
- a. sote-integraatio
  - b. talous
  - c. hallinto ja johtaminen
  - d. omaisuusjärjestelyt
  - e. tietohallinto ja ICT
  - f. viestintä ja osallisuus
  - g. henkilöstösiirrot
  - h. palvelutarpeen arviointi, tilaaminen
  - i. muuta, mitä?

Muut kysymykset

44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.
45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Kunnanhallitus	§ 234	19.10.2015
Kunnanvaltuusto	§ 83	27.10.2015

Esitys valtioneuvostolle Iitin kunnan siirtämisestä Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan

270/00.01.00/2013

Kunnanhallitus 19.10.2015 § 234

Esityksen taustaa

Iitin kunnalle on 5.6.2015 jätetty aloite neuvoo-antavan kunnallisen kansanäänestyksen järjestämisestä siitä, että Iitin kunta siirrettäisiin Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan. Aloitteessa todetaan seuraavaa:

"Me allekirjoittaneet iittiläiset ehdotamme kuntalain (365/1995) 30 §:n mukaisen neuvoo antavan kansanäänestyksen järjestämistä Iitin kunnan siirtämisestä Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan. Vakuutamme, että olemme äänestysioikeutettuja kunnan asukkaita."

Aloitteen oli allekirjoittanut 551 Iitissä äänioikeutettua henkilöä eli noin 9,6 prosenttia vuoden 2012 kunnallisvaalien äänioikeutettujen määrästä. Kuntalain (365/1995) 31 §:n mukaan kansanäänestysaloite on ratkaistava valtuustossa, mikäli aloitteen tekijöitä on vähintään viisi (5) prosenttia äänioikeutetuista kunnan asukkaista.

Kunnanvaltuusto päätti päätöksellään 23.6.2015 § 74 järjestää aloitteenmukaisen neuvoo-antavan kunnallisen kansanäänestyksen. Kansanäänestyksessä äänestäjiltä kysyttiin kannattavatko vai vastustavatko he kunnan siirtoa Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan. Vastausvaihtoehdot kansanäänestyksessä olivat seuraavat:

- a) *"Haluan, että Iitin kunta siirretään Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan",*
- b) *"Haluan, että Iitin kunta säilyy nykyisellään osana Kymenlaakson maakuntaa", ja*
- c) *"En ota kantaa"*

Kansanäänestys järjestettiin 27.9.2015. Äänestäneistä Iitin kunnan siirtämistä Päijät-Hämeen maakuntaan kannatti 3.279 äänestänyttä (92,24 % äänestäneistä) ja Iitin kunnan säilymistä osana Kymenlaakson maakuntaa kannatti 191 äänestänyttä (5,37 % äänestäneistä). "En ota kantaa" vaihtoehtoa äänesti 85 äänestänyttä (2,39 % äänestäneistä). Kansanäänestyksen äänestysprosentti oli 63,10 eli lähes sama kuin vuoden 2012 kunnallisvaaleissa.

Äänestystulosta on pidettävä kuntalaisten yksiselitteisenä ja vahvana tahdonilmaisuna Päijät-Hämeeseen siirtymisen puolesta. Absoluuttisestikin se tarkoittaa sitä, että jo pelkästään äänioikeuttaan käyttäneiden ja kunnan Päijät-Hämeeseen siirtämisen puolesta äänestäneiden määrä oli yli puolet

Kunnanhallitus	§ 234	19.10.2015
Kunnanvaltuusto	§ 83	27.10.2015

(58,20 %) kunnassa äänioikeuden omaavista.

Maakunnan vaihdon esittäminen

Maakuntajakolain (1159/1997) mukaan valtioneuvosto päättää maakuntajaosta. Lain 1 §:n 1 momentissa säädetään, että ”Maakunnaksi määrätään alue, johon kuuluvat kunnat muodostavat toiminnallisesti ja taloudellisesti sekä alueen suunnittelun kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden.”

Lakia koskevassa hallituksen esityksessä (169/1997) on em. pykälän perusteluissa todettu seuraavaa: ”Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi myös, että maakunnaksi määrättäisiin alue, johon kuuluvat kunnat muodostavat toiminnallisesti ja taloudellisesti sekä alueen suunnittelun kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Maakunnan tulisi muodostaa tältä pohjalta mahdollisimman yhtenäinen alue, jonka väestöllä on yhteinen kulttuuri ja intressiympäristö. Maakunnan alueen määrittämisessä käytettävät keskeiset kriteerit olisivat asiointi- ja palveluyhteydet, työssäkäyntiliikenne, kuntien yhteistoiminta, laaja-alueisiin kuntayhtymiin kuuluminen, elinkeinoelämän yhteydet, yhdistystoiminta-alueet sekä kulttuuri- ja historialliset perinteet.”

Valtioneuvoston aiemmissa maakunnanvaihtoa koskevien ratkaisujen perusteluissa on keskitytty arvioimaan hallituksen esityksessä keskeisiksi kriteereiksi esitettyjä seikkoja eli *asiointi- ja palveluyhteyksiä, työssäkäyntiliikennettä, kuntien yhteistoimintaa, laaja-alueisiin kuntayhtymiin kuulumista, elinkeinoelämän yhteyksiä, yhdistystoiminta-alueita sekä kulttuuri- ja historialliset perinteitä.*

Kunnanhallituksen ja edelleen kunnanvaltuuston päätettäväksi esitettävässä luonnoksessa valtioneuvostolle tehtäväksi maakunnanvaihtoa koskeva esitykseksi on keskitytty erityisesti yllä mainittujen kriteereiden arvioimiseen. Arvioitaessa yksittäisiä kriteerejä sekä niiden keskinäistä merkittävyyttä suhteessa kunnan toimintaan ja kuntalaisten palveluihin, on maakunnanvaihdon kokonaisuutena arvioiden katsottava olevan perusteltua.

Oheismateriaali: Esitys valtioneuvostolle Iitin kunnan siirtämisestä Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan.

Lisätietoja: va. kunnanjohtaja Riku Rönnholm, puh. 040 735 3967

Ehdotus

va. kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että Iitin kunta tekee valtioneuvostolle oheismateriaalina olevan esityksen Iitin kunnan siirtämisestä Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan.

Kunnanhallitus	§ 234	19.10.2015
Kunnanvaltuusto	§ 83	27.10.2015

Päätös

kunnanhallitus:

Keskustelun kuluessa Hjalmar Kahanpää teki seuraavan muutosesityksen: "Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että Iitin kunta ei tee valtioneuvostolle esitystä Iitin kunnan siirtämisestä Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan. Valtioneuvosto on tuoreella 07.05.2015 tekemällään lainvoiman saaneella päätöksellä hylännyt samaa asiaa koskevan Iitin kunnanvaltuuston 15.11. 2011 tekemän 20.10.2014 uudistaman esityksen maakunnan vaihtamiseksi. Iitin kunta tyytyi tuohon valtioneuvoston päätökseen eikä hakenut siihen valitusosoituksen mukaisesti muutosta."

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi Hjalmar Kahanpään esityksen kannattamattomana raukeavan joten va. kunnanjohtajan ehdotus on tullut hallituksen päätökseksi.

Puheenjohtaja totesi kunnanhallituksen päättäneen esittää kunnanvaltuustolle, että Iitin kunta tekee valtioneuvostolle oheismateriaalina olevan esityksen Iitin kunnan siirtämisestä Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan.

Eriävä mielipide:

Hjalmar Kahanpää jätti päätökseen eriävän mielipiteen.

Kunnanvaltuusto 27.10.2015 § 83

Oheismateriaali: Esitys valtioneuvostolle Iitin kunnan siirtämisestä Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan.

Ehdotus

kunnanhallitus:

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että Iitin kunta tekee valtioneuvostolle oheismateriaalina olevan esityksen Iitin kunnan siirtämisestä Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan.

Päätös

kunnanvaltuusto:

Keskustelun kuluessa kunnanhallituksen puheenjohtaja, valtuutettu Jarkko Salonen teki oheismateriaalina olevaan esitykseen lisäyksen Tiivistelmä ja korjaukset osioon Työssäkäynti (tilastokeskuksen uusimmat luvut vuodelta 2013). Valtuutettu Merja Seppälä kannatti valtuutettu Salosen ehdotusta.

Valtuutettu Olli Pasila esitti oheismateriaalina olevaan esityksen osion

Kunnanhallitus	§ 234	19.10.2015
Kunnanvaltuusto	§ 83	27.10.2015

Kulttuuri- ja historialliset perinteet korvaamista omalla esityksellään.
Valtuutettu Merja Seppälä kannatti valtuutettu Pasilan ehdotusta.

Tämän jälkeen puheenjohtaja tiedusteli voiko valtuusto yksimielisesti hyväksyä valtuutettujen Salonen ja Pasila ehdotukset oheismateriaalina olevaan esitykseen.

Koska valtuusto ei yksimielisesti voinut hyväksyä määräsi puheenjohtaja toimitettavaksi äänestykset ja esitti suoritettavaksi nimenhuutoäänestykset siten, että molemmista ehdotuksista äänestetään erikseen siten että kunnanhallituksen ehdotus on JAA ja muutosehdotus on EI.
Äänestysmenettely hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritettussa äänestyksessä (Salosen ehdotus) annettiin 1 JAA -ääni (Suhonen) 24 EI -ääntä (Aalto, Alestalo, Drockila, Heinonen, Hiltunen, Kare, Koivunen, Kojonen, Kotonen, Laaksonen, Lehtinen Seppo, Lonka, Luoma-aho, Pasila, Peltola, Pitkänen, Saarelma, Salonen, Seppälä, Holmström, Tuomainen, Tuomala, Yli-Kaitala ja Lehtinen Esa) sekä 2 tyhjää (Kahanpää ja Ojala) joten puheenjohtaja totesi valtuutettu Salosen ehdotuksen tulleen valtuuston päätökseksi.

Suoritettussa äänestyksessä (Pasilan ehdotus) annettiin 2 JAA -ääntä Alestalo ja Suhonen) 23 EI -ääntä (Aalto, Drockila, Heinonen, Hiltunen, Kare, Koivunen, Kojonen, Kotonen, Laaksonen, Lehtinen Seppo, Lonka, Luoma-aho, Pasila, Peltola, Pitkänen, Saarelma, Salonen, Seppälä, Holmström, Tuomainen, Tuomala, Yli-Kaitala ja Lehtinen Esa) sekä 2 tyhjää (Kahanpää ja Ojala) joten puheenjohtaja totesi valtuutettu Pasilan ehdotuksen tulleen valtuuston päätökseksi.

Puheenjohtaja totesi, että valtuusto on hyväksynyt kunnanhallituksen ehdotuksena olevaan oheismateriaalin edellä olevat muutokset.

Tämän jälkeen puheenjohtaja totesi keskustelun jatkuvan.

Valtuutettu Hjalmar Kahanpää teki seuraavan ehdotuksen: "Iitin kunta ei tee valtioneuvostolle esitystä Iitin kunnan siirtämisestä Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan. Valtioneuvosto on tuoreella 07.05.2015 tekemällään lainvoiman saaneella päätöksellä hylännyt samaa asiaa koskevan Iitin kunnanvaltuuston 15.11. 2011 tekemän 20.10.2014 uudistaman esityksen maakunnan vaihtamiseksi. Iitin kunta tyytyi tuohon valtioneuvoston päätökseen eikä hakenut siihen valitusosoituksen mukaisesti muutosta." Kahanpään ehdotusta kannattivat valtuutetut Hannu Suhonen ja Veikko Ojala.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja määräsi toimitettavaksi äänestyksen ja esitti suoritettavaksi nimenhuutoäänestyksen siten, että kunnanhallituksen ehdotus on JAA ja valtuutettu Kahanpään ehdotus on EI. Äänestysmenettely hyväksyttiin yksimielisesti.

Kunnanhallitus	§ 234	19.10.2015
Kunnanvaltuusto	§ 83	27.10.2015

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 23 JAA -ääntä (Aalto, Alestalo, Drockila, Heinonen, Hiltunen, Kare, Koivunen, Kojonen, Kotonen, Laaksonen, Lehtinen Seppo, Lonka, Luoma-aho, Pasila, Peltola, Saarelma, Salonen, Seppälä, Holmström, Tuomainen, Tuomala, Yli-Kaitala ja Lehtinen Esa) ja 4 EI -ääntä (Kahanpää, Ojala, Pitkänen ja Suhonen) joten puheenjohtaja totesi kunnanhallituksen ehdotuksen tulleen valtuuston päätökseksi.

Puheenjohtaja totesi kunnanvaltuuston päättäneen äänin 23 - 4, että Iitin kunta tekee valtioneuvostolle oheismateriaalina olevan esityksen Iitin kunnan siirtämisestä Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan.

Merkittiin, että tämän asian käsittelyn päätyttyä valtuutetut Olli Pasila ja Markku Saarelma poistuivat kokouksesta klo 19:02.

Eriävä mielipide:

Hannu Suhonen jätti päätökseen kirjallisen eriävän mielipiteen, liite
Hjalmar Kahanpää jätti päätökseen eriävän mielipiteen, liite

Otteen pöytäkirjasta todistaa oikeaksi 9.11.2016

Heikki Kantola
pöytäkirjanpitäjä

Yhteystiedot

Iitin kunta
Rautatienkatu 20-22, PL 32
47401 Kausala
puh. 020 615 9600
faksi 020 615 9617
kirjaamo.iitinkunta@iitti.fi